

eşiklerinin ilk basamaklarında olan çocuklarla bu kitapların iletişim kurması zordur. Anlatımında olaydan önce zekâ ağırlık merkezini oluşturur. Bu zekâ oyunu yetişkinin hoşuna gidebilir de. Masal türünü seçmiş olması ise bilinçlidir. Ona göre, “*masalın doğallığı, yumuşaklığı içinde daha kolaylıkla kalem oynatabiliyor*” yazar. Ancak şairin, atını koştururken, çocuk okurun anlam kaymaları yaşayabileceğini dikkate aldığı da söylenemez. Masallarındaki ritmik düzyazı tadı, kitapların çocuklarca okunmasına kolaylık sağlasa da bu kitapların okuma eşikleri çocuk boyunun üzerindedir.

Pedagojik ve poetik çocuk yazarlığında, eserin her birine ait -pedagojik ve poetik-güçlükleri içinde barındırması kadar doğal bir şey olamaz. Bu güçlüğü temel nedeni pedagojik veya poetik çocuk dili’dir. Çocuk edebiyatının olanaksızlığına vurgu yapan Jacqueline Rose, yazılmasının olanaksız olduğu değil aksine bir olanaksızlık üzerine temellendiğini ve bu olanaksızlığın ise yetişkin yazarla çocuk arasındaki kopuklukla açıklar. Gareth B. Matthews, Jacqueline Rose’un çocuk edebiyatı yazarları hakkında duyduğu derin kaygıları anlamlandırabilmek için W.H. Auden’in şu kinayeli cümlesini ödünç alıyor: “Bazı iyi kitaplar vardır, sadece biz yetişkinler için yazılmışlardır yani anlaşılabilmesi için yetişkinin deneyimine ihtiyaç vardır ama sadece çocuklar için yazılmış iyi kitaplar bulmak mümkün değildir. *

Cahit Zarifoğlu’nun çocuk kitapları için de yetişkinlerin deneyiminin gerekli olduğunu düşünüyorum. Masalların olağanüstü yönünü kullansa bile, bu, yeni bir zekâ oyunu sıçraması içindir. Hayâl gücünün nerede bittiğini, nerede rüyâya dönüştüğünü çocuk algılaması kolay ayırtedemez. Poetik çocuk dilini kullanan çocuk yazarlarının çocukla buluşması bu nedenle sınırlıdır.

Cahit Zarifoğlu, poetik çocuk dili, anlatımı ve tonlaması ile yetişkin okurun çocukluğuna yöneldiği halde çocuk okurun kitaplarına ilgisi nasıl açıklanabilir? Bu soru onun çocuk yazarlığının diğer boyutları ile ilişki kurmamızı gerektirecek.

Çocuk kitaplarında yazarın anlatıcı tonlamayı iyi kullanması en belirleyici nedendir. Tonlama, mümkün olduğunca okura çocuksu bir edayı hissettirir. Cahit Zarifoğlu’nun masal türünü seçmiş olması anlatıcılığına bu imkânı sağlamıştır. Yazar, masalı doğal bir form, istediği gibi biçimlendireceği, ritmik anlatımı gerçekleştireceği bir tür kabul eder. “Serçekuş”, “Ağaçkakanlar”, “Katıraslan” ve “Motorlukuş” kitabında kitaba adını veren fantastik masaldaki allegorik anlatım ve fantastik kurgu, bu kitapları çocukların okumalarının temel nedenidir. Yazar bu kitaplarında, bilinçle bilinç dışı, somutla soyut arasındaki anlatım düzlemini zekice buluşları ile biçimlendirir. “Ağaçkakanlar”, “Katıraslan” ve “Motorlukuş”u fantastik türde yazması soyut olanı somutlaştırma çabası olarak da açıklanabilir. Zaten fantastik tür de modern masaldır. Kuşkusuz her yazarın tür seçimi farklı önceliklere ve nedenlere dayanır. Cahit Zarifoğlu, bu üçlemesi ile çocukların hayâl gücünden yararlanarak yetişkinlerin dünyasına yönelmelerini amaçlar. Buna ben, gerçek dünya ile erken hesaplaşma, diyorum. Bu bakımdan fantastik yazar yönü ile Pinokyo yazarı C. Callodi ve Behrengi ile Cahit Zarifoğlu arasında paralellikler kurmak mümkündür.

* *Çocukluk Felsefesi*, Gareth B. Matthews, çev. Emrah Çakmak, Gendaş Yayınları, İstanbul 2000, s.119